

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygıyla dilerim.

Ali Rıza Öztürk
Mersin Milletvekili

Akkuyu' da kurulacak bir nükleer santralin en önemli nedenlerinden biri ülkemize nükleer teknoloji transferi sağlamak ve bu sayede hem enerji hem de genel olarak bilim ve teknolojik seviyemizi yükseltmek olduğu gerekçede belirtilmektedir. Son 30 yılda yaşanan ihale süreçlerinde önerilen ve Akkuyu'ya kurulmak istenen nükleer teknolojilerin nasıl 10 yıl sonra bu santralleri üreten ülkelerde de terk edildiği bilinmektedir. Örneğin 20 yıl önce Akkuyu da kurulması konusunda ısrar edilen Kanada üretimi CANDU ağır su reaktörlerinin, artık Kanada başta olmak üzere diğer ülkelerde de bakım, onarım, dizayn ve tasarım sorunları nedeni ile kapatıldığı bilinmektedir. Bu anlamda Rusya'nın artı 3. nesil diyerek ülkemizde kurmak istediği NGS lar da, halen tasarım aşamasındadır ve henüz bir işletme deneyimi yoktur. Ticari ve ekonomik sonuçları ortaya çıkmamıştır. En önemlisi bu reaktör tiplerinin bir önceki 3. nesil olan VVER 1000 tipi reaktörlerin, Bulgaristan-Belene'de kurulması çalışmaları AB standartlarına uymadığı için dolayısıyla da sertifika ve lisans alamamasından dolayı iptal edilmiştir.

Sovyet Komünist Partisi,1987 yılında Saratov eyalet bölgesindeki BALAKOVO nükleer tesislerinde kurulu bulunan dört nükleer reaktöre ek olarak iki tane daha VVER-1000 tipi reaktör kurmaya karar vermiş,Rusya Radyasyon Güvenliği Kurumu'nun (Gosatomnadzor), Temmuz-1988 ve Kasım-1990 tarihlerinde iki kez bu projeyi iptal etmesine karşın 5.ünitenin inşaatına kaçak olarak başlanması üzerine Saratov Eyalet Konseyi,Kasım-1992'de Rus Yüksek Mahkemesine başvurarak inşaatın durdurulmasını istemiştir. Balakova Bölgesi Konseyi'nin Nisan- 1993 de düzenlendiği halk oylamasında, bölge halkının %72.8'i iki yeni reaktör kurulmasına karşı çıkması üzerine Rusya Parlamentosu, 30 Haziran 1993 tarihinde aldığı bir kararla iki reaktörün yapımı, 2010 yılına kadar olan enerji programından çıkarılmıştır. Saratov Eyalet Başkanı, bu iki ünitenin kurulması için Rusya Federasyonu Nükleer Enerji Bakanlığı'na 2000 yılında yeniden başvurması üzerine Rusya Federal Hükümeti de, Aralık-2001'de bu projeyi,2010 yılı enerji programına yeniden dahil etmiştir. Balakovo Kenti Çevre Komisyonu, Rus Greenpeace ve diğer sivil toplum kuruluşları, VVER-1000 tipi reaktörlerin tasarım ve belgelerinin tarafsız bir bilim kurulu tarafından incelenmesi ve rapor hazırlanması için Ağustos-2004 tarihinde Moskova Başsavcılığı'na başvurmaları üzerine Rusya Federasyonu Ekolojik,Teknik ve Atom Denetleme Kurumu(Ros TekhNadzor), Temmuz-2005'de bağımsız bir uzmanlar grubunun VVER-1000 reaktörlerinin tasarım belgelerini inceleyip, hem bu kurumun 2003 yılında çıkardığı Nükleer Enerji ve Endüstriyel güvenliği Yönetmeliğine (L-01-01), hem de uluslar arası Atom Enerji

Komisyunun standartlarına (ISO/IEC), uygunluğunun tespiti için bir rapor hazırlanmasına karar vermiştir. Bunun üzerine VVER-1000 tipi reaktörlerin tasarım ve dizayn dokümanları, Rusya'nın en saygın nükleer bilim insanlarından oluşan bilirkişi heyeti tarafından incelenip, bu reaktörlerin teknolojik, ekonomik ve ekolojik problemleri tespit edilerek bir rapor halinde yayınlanmıştır. İncelenen raporlar neticesinde bu VVER-1000 reaktör tasarımının, (L-01-01) sayılı Nükleer ve Endüstriyel Güvenlik Yönetmeliğine uymadığı tespit edilmiştir. Bu raporun özetinin karar kısmında belirtilen netice bölümünde aynen "uzmanların vardığı sonuca göre proje teknik ve ekonomik göstergeler açısından savunulamaz (ticari çekiciliği yoktur) dolayısıyla da nüfus için yeterli radyasyon düzeyi ve çevre güvenliği güvenceleri veremez olarak değerlendirilmektedir." Denilmektedir. Bu bilirkişi raporu sonucunda Rus Nükleer Teknolojisinin kendi ülkesinde ilk yenilgisi olarak Balakovo'da VVER-1000 tipi iki reaktörün kurulması projesi iptal edildi. Bu durumda;

1-) Akkuyu'da kurulması kararlaştırılan Rus tasarımı VVER-1200 tipi reaktörlerin bir önceki 3. nesil olan Rus tasarımı VVER-1000 tipi reaktörler hakkında böyle bir bilimsel rapor olduğundan bilginiz var mıdır?

2-) Seratovada iptal edilen Rus tasarımı VVER- 1000 tipi reaktör modeli ile ülkemizde yapılmak istenen Rus tasarımı VVER-1200 tipi reaktörler aynı mıdır? Aynı ise değilse aralarında ne gibi farklar vardır?

3-) Akkuyu'da kurulması kararlaştırılan Rus tasarımı VVER-1200 tipi reaktörlerin gerekli tasarım ve dizayn dokümanları, VVER-1000 tipi reaktörlerin tasarımları gibi bağımsız bir uzmanlar kurulu tarafından incelenmiş midir?

4-) Akkuyu'da kurulması kararlaştırılan Rus tasarımı VVER-1200 tipi reaktörlerin tasarımına ve dizaynına dair evraklar, yetkili Türk makamlarına sunulmuş mudur? Sunulduysa hangi Türk makamına sunulmuştur?

5-) Bu dokümanlar, Türk makamlarına sunulmuş olsa dahi, Sözleşmenin teknoloji transferi amacıyla yapıldığı ve 40 yıllık süre boyunca kendi teknolojimiz, uzmanlarımız ve bilimsel seviyemizin bir nükleer santral kurmaya yetmemesi karşısında bu raporları yeterince inceleyebilecek nitelikte ve tecrübede kalifiye bilim insanımız bulunmakta mıdır?

6-) Daha önce bu tasarım hakkında yaptıkları inceleme nedeni ile kazandıkları tecrübe nedeni ile bu Balakovo raporunu hazırlayan Rus bilim heyetine VVER- 1200 tipi tasarımın incelenmesi düşünülmekte midir? Düşünülmüyorsa neden?

7-) Rusya Federasyonu Nükleer ve Radyasyon Güvenliği Kurumu için 2003 yılında Çıkarılan Nükleer Enerji Normları ve Regülasyonları kanunun 108. Sayfasında belirtilen kodlar ve regülasyonlar yönetmeliğine ve Uluslar arası Güvenlik Kriterleri Yönetmeliği ISO 7385 uymadığı nedenle Rusya'nın kendi ülkesinde iptal etmek zorunda kaldığı, kendi ülkesinde kuramadığı bir nükleer teknolojinin, Akkuyu'da kurulmasının nedeni nedir?